

Purennan oikomis-kirurginen hoito

Yleistä

Hampaiston oikomishoidolla ja lapsen leukojen kasvun ohjailulla ei aina pystytä saavuttamaan hyvää purentaa. Tällöin taustalla on lähes aina leukaluiden koon tai niiden keskinäisen aseman epäsuhta. Yksinkertaisesti ylä- ja alaleuka eivät siis ole "samaa paria".

Virhepurenta voi hankaloittaa pureskelua, syömistä ja puhumista. Pitkällä aikavälillä leukanivelet ja puremalihakset joutuvat yllä- ja alaleukan epäsuhtaiselle ja seurauksena saattaa tulla leukanivelvaivoja sekä purentaperäisiä päänsärkyjä tai kasvojen alueen jännitys- tai kiputiloja.

Aikuisiässä, pituuskasvun päätyttyä, tällaisen purentavirheen korjaaminen on mahdollista oikomis-kirurgisella hoidolla. Hoitokokonaisuus on oikojahammaslääkärin ja leukakirurgin yhteistyötä. Oikomis-kirurgisen hoidon jälkeen saatetaan tarvita vielä muuta hammashoitoa, esimerkiksi protetiikkaa.

Päätös hoitoon lähtemisestä vaatii potilaalta aina huolellista ja rauhassa tehtyä harkintaa. Hoitokokonaisuus on potilaalle usein fyysisesti ja henkisesti raskas. Hoito vaatii sitoutumista ja sitkeyttä.

Mitä hoitokokonaisuus sisältää?

Hoito suunnitellaan aina yksilöllisesti purennan tutkimuksen, hampaiston kipsimallien, röntgenkuvien ja valokuvien avulla. Viisaudenhampaat on poistettava hyvissä ajoin ennen suunniteltua leukaleikkausta.

Hoito vaatii aina kiinteät oikomisraudat sekä ylä- että alahampaisiin.

Oikojahammaslääkäri järjestää hampaat ja muotoilee hammaskaaret. Tässä vaiheessa ylä- ja alahampaita ei vielä pyritä saamaan hyvin vastakkain ja tämän vuoksi oikomishoidon aikana voi olla

tarpeen käyttää myös purentakiskoa. Oikomishoito ennen leukaleikkausta kestää keskimäärin 1½ - 2 vuotta. Hoitokäyntejä oikomisen aikana on n. 6 viikon välein. Usein lopullinen leikkaussuunnitelma tarkentuu vasta oikomishoidon aikana.

Oikomishoidon aikana hampaat tuntuvat usein aroilta ja kojeet saattavat hangata huulia, poskia ja kieltä. Kaiken kaikkiaan kiputuntemukset ovat kuitenkin lieviä ja ajoittaisia.

Huolellinen hampaiden puhdistus ja kotihoito ovat ehdottoman tärkeitä koko hoidon ajan.

Leikkaus

Alkuoikomisen valmistuttua hampaista otetaan välimallit ja valmistetaan leikkauskisko, jonka avulla kirurgi siirtää leuat ja purennan uuteen asemaan. Leikkaukseen liittyvät käytännön asiat selvitetään yksityiskohtaisesti ennen osastolle tuloa sairaanhoitajan ja hammaslääkärin sekä nukutuslääkärin kanssa.

Purenta korjataan siirtämällä kirurgisesti joko ylä- tai alaleukaa, joskus myös molempia leukoja samassa leikkauksessa. Toimenpide suoritetaan suun sisältä eikä ihoalueelle tule ulkoisia arpia. Leukaleikkaus tehdään aina nukutuksessa.

Leikkaustoimenpide ja nukutus sisältävät aina omat riskinsä. Leukaleikkauksen yhteydessä on kuitenkin erittäin harvoin ongelmia. Alaleuan leikkaukseen liittyy alaleuan hampaiden ja alahuulen ja leuan kärjen ihoalueen tuntohermon mahdolliset vaihtelevat tuntomuutokset. Pysyvä alahuulen tunnottomuus on äärimmäisen harvinaista.

Osastolle tullaan jo leikkausta edeltävänä päivänä. Leikkauispäivämme on tavallisesti keskiviikko ja sen jälkeen osastolla katsotaan muutama yö, että paraneminen pääsee hyvään alkuun ja kotiin pääsee yleensä jo viikonlopuksi. Sairaslomaa leukaleikkauksen jälkeen saa noin kuukauden.

Leikkauksen jälkeen

Leikkauksen jälkeen suun avaus on rajoittunut. Voimakaskin turvotus ja mahdolliset ihoalueen mustelmat ovat normaaleja kudosreaktioita operaation jälkeen. Leikkaus on monelle potilaalle uusi, rankka kokemus ja operaation jälkeinen lyhytkestoinen masennus on melko yleistä.

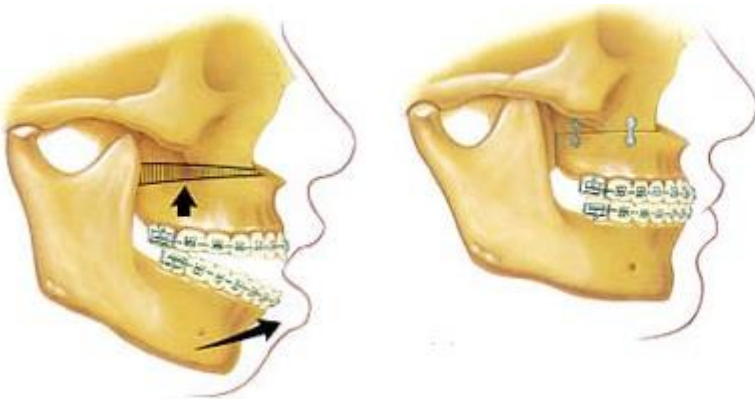
Leikkauskisko voi olla suussa noin kuukauden ajan leikkauksen jälkeen ohjaamassa hampaita puremaan uuteen asemaansa. Kiskon käyttö arvioidaan tapauskohtaisesti. Leukoja ei siis sidota toisiinsa kiinni leikkauksen jälkeen. Purentaa ohjaamassa käytetään irrotettavia, joustavia kumilenkkejä.

Oikomishoitoa jatketaan noin kuukauden kuluttua leikkauksesta. Purentaa viimeistellään oikomiskojeilla ja kumilenkeillä vielä noin ½ vuotta, jonka jälkeen kiinteät kojeet puretaan pois ja siirrytään ns. ylläpitovaiheeseen. Yläleukaan valmistetaan irrotettava muovilevy, jota pidetään vähintään puoli vuotta koko ajan ja tämän jälkeen sen pitoa vähennetään asteittain. Alaetuhampaisiin kielen puolelle liimataan tukilanka, joka saa olla paikallaan vuosia, joskus loppuiän.

Esimerkkejä leikkauksista

Huomaa kasvojen sivuprofiilin muutos.

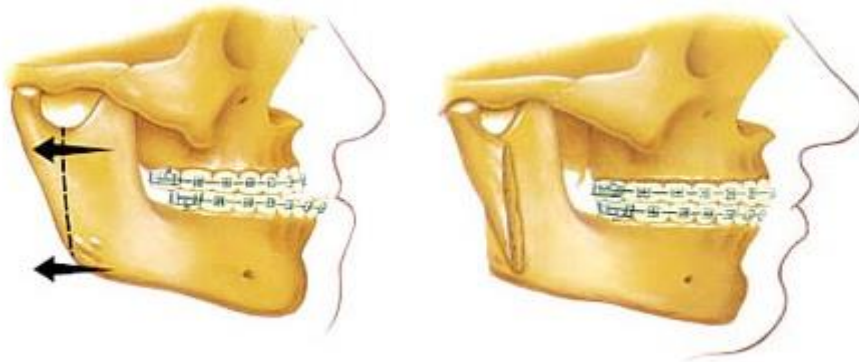
A) Avopurenta suljetaan useimmiten siirtämällä yläleukaa takaosastaan ylös.

ennen

jälkeen

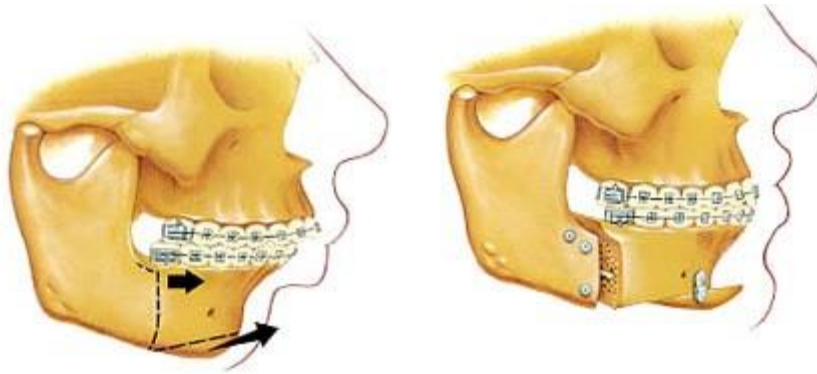
B) Suurta alaleukaa voidaan lyhentää. Tai vastaavasti pientä yläleukaa siirtää eteen.

ennen

jälkeen

C) Pientä alaleukaa voidaan pidentää.

ennen

jälkeen

Hoidosta aiheutuvat kulut

Jokaisesta käynnistä veloitetaan toimenpiteistä riippumatta poliklinikkamaksu.

Sairaalan osastolla olosta veloitetaan sairaalapäivämaksu.

Maksut ovat suuruudeltaan kulloisenkin asetuksen mukaiset.

Henkilökuntamme vastaa mielellään lisäkysymyksiinne.

Keski-Suomen keskussairaala, hammas-, suu- ja leukakirurgian poliklinikka

p. (014) 269 1693